Centralna Komisja Egzaminacyjna

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2010

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD | | | | **PESEL** | | | | | | | | | | |

Miejsce na naklejkę z kodem

EGZAMIN MATURALNY Z HISTORII

POZIOM PODSTAWOWY

CZERWIEC 2011

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 24 strony (zadania 1 – 40). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

Czas pracy: 120 minut

Liczba punktów do uzyskania: 100

MHI-P1_1P-113

Zadanie 1. *(3 pkt)*

Na podstawie ilustracji oraz mapy wykonaj polecenie.

A.

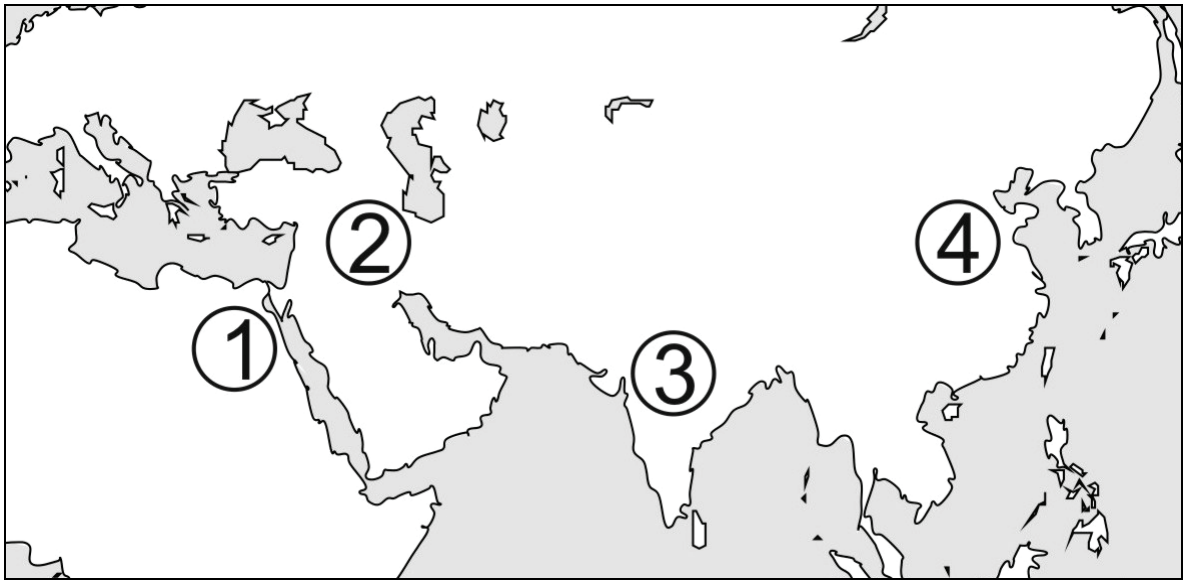

B.

C.

Źródło: *Multimedialny atlas historyczny PWN,* Warszawa 2006, *Sztuka świata*, t. 1, Warszawa 1989, s. 19; *Sztuka świata*, t. 2, Warszawa 1989, s. 321.

Na podstawie: J.M. Roberts, *Ilustrowana historia świata. Pierwsi ludzie. Pierwsze cywilizacje*, Łódź 1986, s. 120.

Uzupełnij zdania.

Dzieło sztuki A powstało w kręgu cywilizacyjnym oznaczonym na mapie numerem .....

Dzieło sztuki B powstało w kręgu cywilizacyjnym oznaczonym na mapie numerem .....

Dzieło sztuki C powstało w kręgu cywilizacyjnym oznaczonym na mapie numerem .....

Zadanie 2. *(2 pkt)*

Na podstawie tekstu oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Szyk wojenny piechoty greckiej, który polegał na ustawieniu ciężkozbrojnych wojowników do walki ciasno jeden obok drugiego, w 8–12 szeregach, równolegle do linii frontu.

Na podstawie: *Słownik encyklopedyczny. Historia*, red. M. Czapliński, Wrocław 2001, s. 131.

A. Podaj nazwę szyku wojennego opisanego w tekście.

.....

B. Podaj nazwę ciężkozbrojnego piechura greckiego, który walczył w takim szyku.

.....

Zadanie 3. *(2 pkt)*

Uzupełnij tabelę, przyporządkowując postaci do odpowiednich fragmentów biografii.

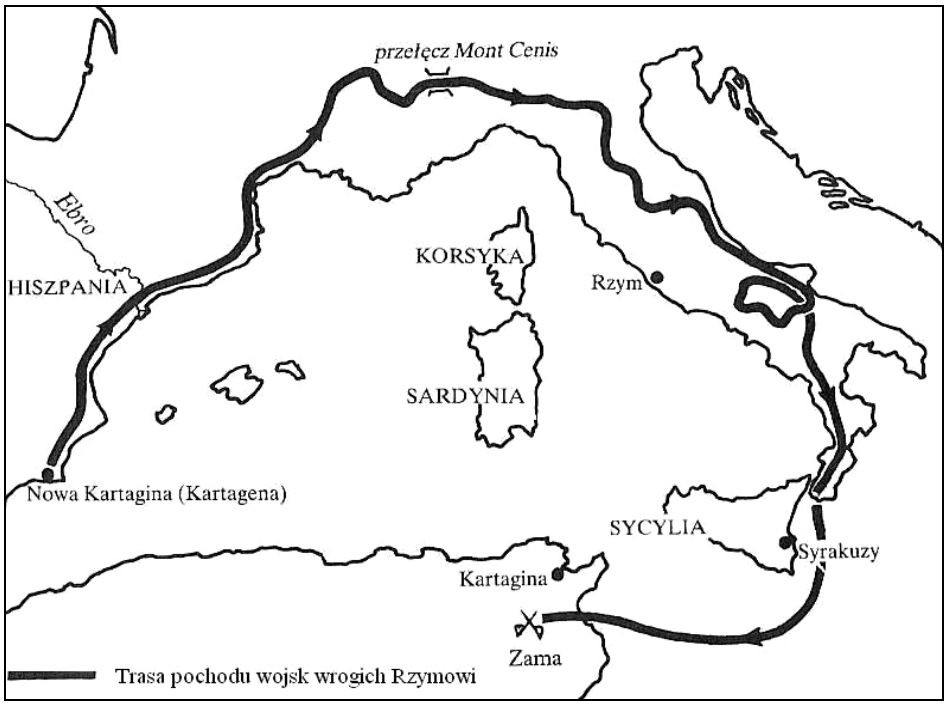
Solon, Perykles, Drakon, Klejstenes

Fragment biografii	Postać
1. Pierwsze jego zarządzenie publiczne znosiło bieżące długi i zakazywało w przyszłości oddawania przy pożyczkach własnej osoby w zastaw. [...] zadowolił ubogich [...] strząśnięciem ciężarów. [...] A części obywateli, którzy poszli na wygnanie z powodu długów pieniężnych, zapewnił powrót z obczyzny.	
2. Nie sama tylko potęga wymowy była przyczyną [jego] powagi [...]. Z wielkich Aten uczynił miasto największe i najpiękniejsze. [...] rządził nieprzerwanie sam co najmniej przez piętnaście lat, piastując w ciągu całego tego czasu urząd stratega, który [...] można było piastować tylko przez jeden rok.	

Źródło: Plutarch z Cheronei, *Żywoty sławnych mężów (z żywotów równoległych)*, t. I, Warszawa 2004, s. 85–86; tamże t. III, Warszawa, s. 25.

Zadanie 4. *(2 pkt)*

Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Na podstawie: J.M. Roberts, *Ilustrowana historia świata. Pierwsi ludzie. Pierwsze cywilizacje*, Łódź 1986, s. 299.

A. Mapa ilustruje trasę pochodu wojsk wrogich Rzymowi. Podaj imię wodza tych wojsk.

.....

B. Podaj nazwę konfliktu, którego etap przedstawiono na mapie.

.....

Zadanie 5. *(2 pkt)*

Spośród wymienionych wydarzeń z historii starożytnego Rzymu wybierz chronologicznie pierwsze i oznacz je literą A oraz chronologicznie ostatnie i oznacz je literą B.

Złupienie Rzymu przez Wandalów	
Wprowadzenie republiki	
Podbój Galii przez Cezara	
Przyznanie chrześcijanom wolności wyznania	
Włączenie Egiptu do państwa rzymskiego	
Podział cesarstwa rzymskiego na część zachodnią i wschodnią	

Zadanie 6. *(3 pkt)*

Przyporządkuj starożytnym malowidłom właściwe podpisy. Odpowiedzi wybierz spośród podanych i wpisz pod ilustracjami.

Dzieło kultury: sumeryjskiej, egipskiej, greckiej, rzymskiej

A. .....

B. .....

C. .....

Źródła: L. Winniczuk, *Ludzie, zwyczaje i obyczaje starożytnej Grecji i Rzymu*, Warszawa 2006, s. 181;
J. Dębicki, *Historia sztuki*, s. 25, Warszawa 1998.

Zadanie 7. *(3 pkt)*

Na podstawie ilustracji oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Źródło: *Multimedialny atlas historyczny PWN,* Warszawa 2006.

A. Podaj pierwotną nazwę przedstawionej budowli.

.....

B. Podaj nazwę państwa, na terenie którego w VI wieku n.e. powstała ta budowla.

.....

C. Wyjaśnij, o czym świadczy obecność minaretów przy budowli.

.....

Zadanie 8. *(2 pkt)*

Na podstawie fragmentów *Kroniki polskiej* Galla Anonima rozpoznaj polskich władców opisanych przez kronikarza.

Fragment *Kroniki polskiej* Galla Anonima	Władca
1. Jak zaś doszło do wypędzenia króla Bolesława z Polski, długo byłoby o tym mówić [...]. Wiele mu to bowiem zaszkodziło, gdy [...] za zdradę wydał biskupa na obcięcie członków.	
2. Cesarz Henryk przesłał Bolesławowi wprzód poselstwo w te słowa: [...] winieneś albo przyjąć z powrotem brata swego, [...] albo ze mną [...] podzielić mieczem królestwo polskie.	

Źródło: Anonim, tzw. Gall*, Kronika polska*, Wrocław 1982, s. 18, 50–51.

Zadanie 9. *(2 pkt)*

Na podstawie fragmentu *Kroniki staroruskiej* oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Rok 6526. Przyszedł Bolesław ze Świętopełkiem na Jarosława, z Lachami. Jarosław zaś zebrawszy Ruś i Waregów, i Słowien, poszedł przeciw Bolesławowi i Świętopełkowi [...]. Jarosław zaś nie zdążył uszykować się i zwyciężył Bolesław Jarosława. [...] Bolesław zaś wszedł do Kijowa ze Świętopełkiem [...] zabrawszy skarby i bojarów Jarosławowych, i siostry jego [...]. I ludzi mnóstwo uprowadził ze sobą, i Grody Czerwieńskie zajął dla siebie [...].

Źródło: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach – nie tylko pisanych. Dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum. Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s. 148.

A. Podaj imię i przydomek polskiego władcy, który uczestniczył w opisanych wydarzeniach.

.....

B. W cytowanej *Kronice staroruskiej* datowano wydarzenia według ery bizantyjskiej. Podaj rok opisanych wydarzeń według ery chrześcijańskiej.

.....

Zadanie 10. *(3 pkt)*

Na podstawie fragmentu *Dictatus papae* oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

2. Tylko sam biskup rzymski może być prawnie nazywany biskupem Rzymu.
3. Tylko on sam może biskupów składać z godności lub do nich przywracać.
4. Legat jego przewodniczy wszystkim biskupom na synodzie, nawet, gdy jest niższy stopniem i może na nich wydać wyrok złożenia z godności [...].
6. Z obłożonymi przez niego klątwą nie wolno przebywać w jednym domu.
8. On sam tylko może używać insygniów cesarskich [...].
12. Jemu wolno władcami rozporządzać [a więc i cesarzy z tronu składać].

Źródło: *Wiek V–XV w źródłach. Wybór tekstów źródłowych [...]*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 126–127.

A. Podaj wiek, w którym powstał ten dokument.

.....

B. Wymień punkty dokumentu, w których zawarto zasadę zwierzchności papieża nad władcami chrześcijańskiej Europy.

.....

Zadanie 11. *(3 pkt)*

Na podstawie fragmentu *Dyplomu odnowienia Akademii Krakowskiej* wykonaj polecenia.

My [...] z Bożej łaski król Polski [...] podajemy:

Odkąd nas przedwiecznego króla rozporządzenie [...] z błędów pogaństwa wyprowadziło, i na stopień królewskiej dostojności powołało [...] zamiary i przedsięwzięcia nasze kierujemy, aby mieszkańców ziem naszych litewskich [...] na synów światła nawrócić z pomocą i współdziałaniem tych, których umysły mądrości i nauki pełność ozdobiła, to jest ludzi w podstawach i tajnikach pisania biegłych, których radą tron królewski się umacnia, a cnotliwymi czynami rzeczpospolita stale w zdrowie i siły wzrasta. [...] Widzimy, [...] jak Paryż powołaniem i zgromadzeniem uczonych biegłych i rozumnych Francję opromienia i szanowną czyni, [...] jak Praga Czechy oświeca i wynosi [...]. Dlatego zaiste za zarządzeniem Najwyższej potęgi rozlicznych ziem dostąpiliśmy panowania i królestwa polskiego otrzymaliśmy koronę, abyśmy je blaskiem uczonych osób oświecili, ich naukami jego niedostatki i cienie usunęli, z innymi krajami je zrównali.

Źródło: *Polska w okresie monarchii stanowej 1346–1454. Wybór tekstów,* oprac. R. Heck, Warszawa 1955, s. 229–230.

A. Rozpoznaj władcę, który był wystawcą tego dokumentu.

.....

B. Podaj dwie przyczyny, które wpłynęły na decyzję władcy o odnowieniu Akademii Krakowskiej.

- .....
  .....
- .....
  .....

Zadanie 12. *(2 pkt)*

Na podstawie ilustracji oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Źródło: K. Manteuffel, *Historia powszechna. Średniowiecze*, Warszawa 1974, s. 468.

A. Podaj nazwę średniowiecznego motywu przedstawionego na ilustracji.

.....

B. Wyjaśnij przesłanie tego motywu.

.....

.....

.....

Zadanie 13. *(2 pkt)*

Na podstawie tekstu oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

[...] biskupi i szlachta polska twierdzili, że w listach swoich zaprzysięgli wierność tylko samemu królowi [...] i jego synom, gdyby ich miał, on zaś w braku męskiego potomstwa pragnął, aby takąż samą przysięgę wierności złożyli jego córkom, przeto nie mogąc inaczej uzyskać ich zgody, nowymi przywilejami uwolnił wszystkich ziemian od wszelkich podatków, zachowując dla siebie i dla swoich następców tylko po dwa grosze z każdego łana, które corocznie do skarbu jego miały być płacone.

Źródło: *Kronika Jana z Czarnkowa*, Kraków 2001, s. 52.

A. Rozpoznaj władcę Polski, o którym mowa w tekście.

.....

B. Podaj nazwę przywileju, o którym pisze Jan z Czarnkowa.

.....

Zadanie 14. *(1 pkt)*

Wpisz pod ilustracjami przedstawiającymi warstwy społeczne średniowiecznego miasta właściwe nazwy. Wybierz spośród podanych.

plebs, patrycjat, pospólstwo

A. ..... **B.** ..... **C.** .....

Źródło: *Encyklopedia szkolna. Historia,* Warszawa 1993, s. 307.

Zadanie 15. *(1 pkt)*

Podaj nazwę organizacji miejskiej, która nadzorowała jakość produkcji, kontrolowała ceny oraz broniła rzemieślników przed konkurencją.

.....

Zadanie 16. *(4 pkt)*

Na podstawie tekstu oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

My, komes Jan razem z bratem naszym Wojciechem chcemy, aby do każdego z współczesnych i przyszłych, patrzących na tę kartę, doszła wiadomość, że dziedzictwo nasze, Radlino powszechnie zwane, Marcinowi zwanemu ze Staniewa i jego dziedzicom oddaliśmy w celu lokacji na prawie niemieckim, [...] tym układem i kształtem, iż mieszkańcy przyrzeczonej wsi przez poszczególne lata z każdego łanu małego w dzień świętego Marcina płacić będą obowiązani 2 miary pszenicy, 4 miary żyta, 6 miar owsa, [...] wiardunek srebra będącego w obiegu [...]. Ażeby ci uprawiający przyrzeczoną wioskę mogli wypłacić to wszystko, otrzymają 9 lat wolnych od wszelkich danin i opłat.

Źródło: *Wiek XV w źródłach Wybór tekstów źródłowych [...],* oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 232.

A. Podaj nazwę funkcji wyznaczonej Marcinowi ze Staniewa mocą wydanego dokumentu.

.....

B. Podaj nazwę przysługującego chłopom uprawnienia, o którym mowa w podkreślonym fragmencie tekstu.

.....

C. Podaj nazwy dwóch form renty feudalnej opisanych w tekście.

- ..... • .....

Zadanie 17. *(5 pkt)*

Na podstawie tekstu oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Tak doszło do [...] zjazdu monarchów, Maksymiliana, Władysława i Zygmunta [...] w Wiedniu, w lipcu 1515 roku. Cesarz oferował swoje pośrednictwo w zawarciu pokoju polsko-moskiewskiego [...]. Maksymilian wycofywał też poparcie dla pretensji Krzyżaków, ale Zygmunt zrezygnował z prawa patronatu nad Zakonem [...]. Najistotniejsze były umowy matrymonialne. [...] projekt wyswatania wnuków Maksymiliana z dziećmi króla Czech i Węgier, Ludwikiem i Anną.

Źródło: S. Grzybowski, *Wielka historia Polski. Dzieje Polski i Litwy (1506–1648*), t. 4, Kraków 2000, s. 30–31.

A. Przyporządkuj do podanych tytułów monarszych imiona władców wymienionych w tekście.

Cesarz rzymski .....

Król Czech i Węgier .....

Król Polski i wielki książę litewski .....

B. Podaj nazwy dynastii, do których należały osoby wymienione w tekście.

- ..... • .....

Zadanie 18. *(3 pkt)*

Na podstawie fragmentu piosenki Jacka Kaczmarskiego wykonaj polecenia.

W zamku Wartburg, na stromym urwisku
(Te niemieckie przepaście i szczyty)
Wbrew mej woli, a gwoli ucisku
Wyniesiony pod boskie błękity
Pismo święte z wszechwładnej łaciny
Na swój własny język przekładam:
[...]
Z tym więc walczę ja, mnich Augustianin,
Moralności teolog – to przytyk,
Bo w stolicy wołają – poganin!
Reformator, heretyk, polityk!
Tak, papieską ja bullę spaliłem,
Lecz szukajcie miast, które on spalił!
Ja na wrotach kościelnych

Tezy swoje przybiłem,
On mnie wyklął, a mnisi śpiewali [...].

Źródło: J. Kaczmarski, *Ale źródło wciąż bije*…, Warszawa 2002, s. 270–271.

A. Rozpoznaj postać, której poświęcony jest utwór Jacka Kaczmarskiego.

.....

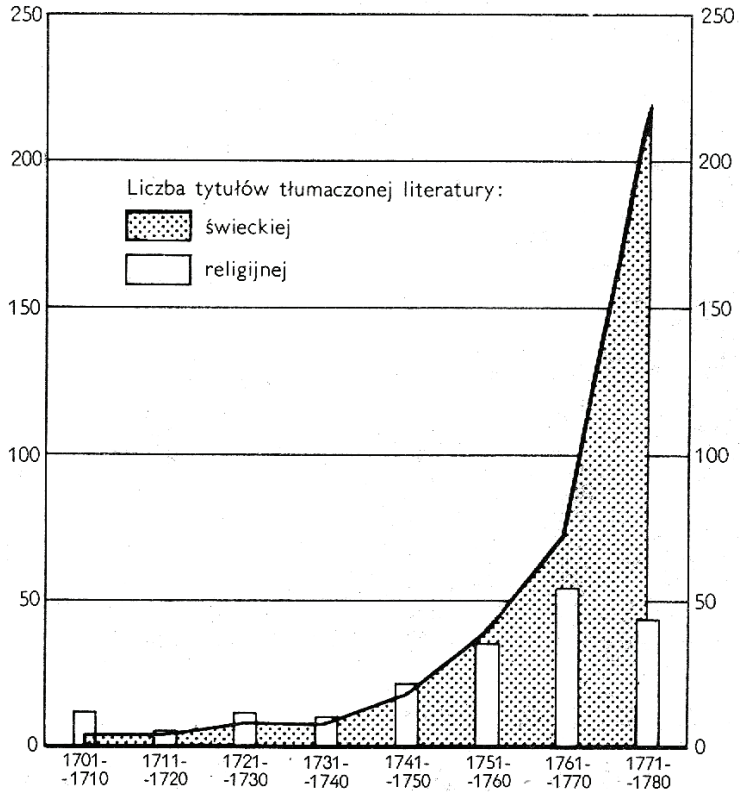
B. Wymień z biografii tej postaci dwa wydarzenia, o których mowa w tekście.

- .....
- .....

Zadanie 19. *(2 pkt)*

Na podstawie wykresu oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Literatura religijna i świecka tłumaczona w Polsce z języka francuskiego (XVIII w.)

Na podstawie: *Zarys historii Polski*, pod red. J. Tazbira, Warszawa 1979, s. 343.

A. Sformułuj jeden wniosek wynikający z porównania danych przedstawionych na wykresie.

.....

.....

B. Podaj przyczynę przedstawionych na wykresie zmian, które zaszły w II połowie XVIII w.

.....

.....

Zadanie 20. *(2 pkt)*

Na podstawie fragmentu *Diariusza* Kazimierza Obuchowicza, wojewody smoleńskiego, oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Roku 1652 sejm dnia 26 januara (stycznia) zaczął się. [...] aliści na trzecim dniu prolongowanego (przedłużonego) sejmu, niejakiś Siciński z Upity poseł, mając za uciążliwy dekret sejmowy, względem podymnego [...] zaniósł protestacją, że dekret skasowany nie był przeciwko wszystkiemu sejmowi i zaraz z izby zniknął, za Wisłę się przewiózł. I tak pretekstem wolności, że za jednego kontradykcją (sprzeciwu) nic się nie stanowi na sejmie, sejm się rozerwał.

Źródło: *Wiek XVI–XVIII w źródłach. Wybór tekstów źródłowych [...],* oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 278.

A. Nazwij wydarzenie opisane w tekście.

.....

B. Podaj, jaki negatywny skutek miało to wydarzenie dla ustroju państwa.

.....

.....

.....

Zadanie 21. *(2 pkt)*

Na podstawie tekstu oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

3 września 1788, w przeddzień otwarcia sejmu, pisał król Fryderyk Wilhelm II do posła pruskiego w Warszawie Buchholtza: „Ponieważ wiem, że większość narodu polskiego zapaliła się do projektu pomnożenia wojska, nie trzeba zatem projektowi temu wprost się sprzeciwiać, ale interes mój wymaga, aby nieznacznie i po cichu nie dopuścić do takiego powiększenia, bo zawsze by mogła być dla mnie taka armia niebezpieczna [...]. Równie ważne jest pytanie – czy przyszły sejm ma być wolny, czy skonfederowany? Jest w moim interesie, aby był wolnym i aby w razie potrzeby można go zerwać [...]".

Źródło: A. Bocheński, *Dzieje głupoty w Polsce. Pamflety dziejopisarskie,* Warszawa 1988, s. 241.

A. Podaj przyjętą w historiografii nazwę sejmu, o którym mówi tekst.

.....

B. Wyjaśnij, jakie zalecenie król Fryderyk Wilhelm II wydał posłowi pruskiemu.

.....

.....

.....

Zadanie 22. *(2 pkt)*

Na podstawie fragmentów prac polskich historyków wykonaj polecenie.

Tekst 1. Michał Bobrzyński o Auguście II

Na nieszczęście August II [...] hulaka i rozpustnik, trwonił swoje dochody w chwilach najkrytyczniejszych na czcze festyny i szalone orgie, a wysysając swój dziedziczny kraj Saksonię bez litości, dawał Polsce tylko odstraszający przykład, do czego prowadzić mogą absolutystyczne rządy. Wojsko saskie wprowadzone do Polski, zamiast pilnować porządku i ładu, dopuszczało się tylko zdzierstw, grabieży i gwałtów, jakby w nieprzyjacielskim kraju, a tak społeczeństwo polskie, zamiast o dobroczynnym wpływie silnego i dbałego o nie rządu się praktycznie przekonać i użyczyć królowi w zamiarach jego pomocy, musiało go znienawidzić.

Źródło: M. Bobrzyński, *Dzieje Polski w zarysie*, Warszawa 1986, s. 421.

Tekst 2. Józef Andrzej Gierowski o Auguście II

August II spotkał się wśród szlachty z uznaniem większym niż można by sądzić po trudnościach, jakie napotykał. Wettin budził podziw majestatem, który potrafił roztaczać wokół swej osoby [...].

Wydawało się, że do przeprowadzenia swych planów w Rzeczypospolitej Wettin mógł wykorzystać wojsko saskie [...]. Ale w warunkach unii personalnej takie posługiwanie się siłami saskimi nie było łatwe. Widomym przejawem trudności były powtarzające się żądania wycofania wojska saskiego przebywającego w celu posiłkowania Rzeczypospolitej przeciwko Turkom czy później Szwedom. Od pierwszych lat panowania Augusta II pojawiły się też zakazy obejmowania jakichkolwiek urzędów przez Sasów w Rzeczypospolitej.

Źródło: J.A. Gierowski, *Rzeczpospolita w dobie złotej wolności (1648–1763), Wielka historia Polski*, t. 5, Kraków 2001, s. 228–229.

Wyjaśnij, na czym polega różnica w ocenie osoby Augusta II przez autorów obu tekstów.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 23. *(3 pkt)*

Na podstawie fragmentu *Ustawy sejmu porozbiorowego 1773 roku* oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Ponieważ Ojciec Św. [...] skasował institutum* zakonu jezuitów, którzy w kraju [...] większą część edukacji [...] utrzymywali, więc ażeby z tych okoliczności Rzczplita*, tak co do edukacji młodzi krajowej, jako też co do dóbr i majątków nie ponosiła uszczerbku, takowe czyniemy rozporządzenie:

Ustanawiamy Komisyją w Warszawie [...] do edukacji młodzi szlacheckiej pod protekcją J. Król. Mości [...]; odtąd tedy wszystkie [...] szkoły publiczne, żadnych nie wyłączając, z tym wszystkim, co tylko do wydoskonalenia nauk i ćwiczeń w nich młodzi szlacheckiej ściągać się może, pod dozór i rozporządzenie Komisyi tej oddajemy.

*institutum – instytucję

*Rzczplita – Rzeczpospolita

Źródło: *Wiek XVI–XVIII w źródłach. Wybór tekstów źródłowych [...]*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1997, s. 419.

A. Podaj pełną nazwę powołanej instytucji, o której mowa w tekście.

.....

B. Podaj cel powołania tej instytucji.

.....

.....

C. Wyjaśnij, skąd miały pochodzić fundusze na utrzymanie tej instytucji.

.....

.....

Zadanie 24. *(2 pkt)*

Spośród wymienionych wydarzeń z XIX wieku wybierz chronologicznie pierwsze i oznacz je literą A oraz chronologicznie ostatnie i oznacz je literą B.

Powstanie Trójprzymierza	
Kongres wiedeński	
Rewolucja lipcowa we Francji	
Traktat w Tylży	
Wiosna Ludów	
Wojna krymska	

Zadanie 25. *(4 pkt)*

Na podstawie tekstu oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Działo się na posiedzeniu połączonych Izb Sejmowych dnia 25 stycznia 1831 r. w Warszawie.

Najświętsze i najuroczystsze umowy tyle tylko są nienaruszonemi, ile wiernie dotrzymywanymi ze stron obydwóch. Długie cierpienia nasze znane światu całemu: przysięgą zaręczone przez dwóch panujących, a pogwałcone tylekroć swobody nawzajem i naród polski od wierności dziś panującemu uwalniają. Wyrzeczone na koniec przez samego cesarza [...] słowa, że pierwszy ze strony naszej wystrzał stanie się na zawsze zatracenia Polski hasłem, odejmując nam wszelką sprostowania krzywd naszych nadzieję, nie zostawują jak rozpacz szlachetną.

Naród, zatem polski, na sejm zebrany, oświadcza: iż jest niepodległym ludem i że ma prawo temu koronę polską oddać, którego godnym jej uzna, po którym z pewnością będzie się mógł spodziewać, iż mu zaprzysiężonej wiary i zaprzysiężonych swobód święcie i bez uszczerbku dochowa.

Źródło: *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, Nr 30, Warszawa 1958. s. 11.

A. Podaj decyzję, jaka zapadła w trakcie posiedzenia sejmu, oraz napisz, jak ją uzasadniano.

.....

.....

.....

B. Wymień władców, do których odnosi się podkreślony fragment tekstu.

- .....
- .....

Zadanie 26. *(2 pkt)*

Na podstawie własnej wiedzy rozstrzygnij, które zdania są prawdziwe. Wpisz obok tych zdań słowo *prawda*.

1. Uwłaszczenie chłopów to zamiana pańszczyzny na czynsz.	
2. Uwłaszczenie chłopów w zaborze pruskim oznaczało, że chłopi mogli wykupić działki ziemi za własne pieniądze.	
3. Uwłaszczenie chłopów w Galicji ogłoszono w 1846 roku.	
4. W 1864 roku car zdecydował, że będzie uwłaszczenie chłopów w Królestwie Polskim.	

Zadanie 27. *(3 pkt)*

Spośród podanych postaci wybierz te, które zasłużyły się dla gospodarki w XIX wieku. Wpisz je w odpowiednie miejsca tabeli, przyporządkowując obszarom, na których działały.

Hipolit Cegielski, Ksawery Drucki-Lubecki, Eugeniusz Kwiatkowski, Ignacy Łukasiewicz

Obszar	Imię i nazwisko
Królestwo Polskie	1.
Wielkopolska	2.
Galicja	3.

Zadanie 28. *(3 pkt)*

Na podstawie tekstów wykonaj polecenia.

Tekst 1.

Organizacja Narodowa [...].

1. Rachuje na siły samego kraju i powołując wszystkie stany [...] do pracy narodowej, zwraca szczególniej usiłowania swoje do niższych tak miejskich, jak i wiejskich warstw społeczeństwa [...].
7. Przekonana, że niepodległość kraju tylko bronią zdobyta być może, [...] gromadzi zasoby pieniężne przez nałożony na kraj podatek i przeprowadza uzbrojenie narodu [...].

Tekst 2.

Połączenie się obywateli z powstaniem nie zapewniłoby mu bynajmniej powodzenia, przeciwnie dałoby niewątpliwie pochop* rządowi do podburzenia włościan [...].

Potrzeba zatem, aby wśród toczącego się boju skupił się [...] zastęp ludzi rozumnie Ojczyznę miłujących, stojących wytrwale przy zasadach wewnętrznego rozwoju i społecznego porządku w kraju.

Źródło: J. Eisler, M. Sobańska-Bondaruk, *Historia 1789–1990. Wybór tekstów źródłowych dla szkół średnich*, Warszawa 1995, s. 78–79.

*pochop – bodziec, impuls

A. W tekście 1. i 2. przedstawiono wybrane założenia programowe dwóch ugrupowań istniejących przed powstaniem styczniowym. Podaj nazwy tych ugrupowań.

Tekst 1. ..... Tekst 2. .....

B. Na podstawie obu tekstów określ stanowiska tych ugrupowań w sprawie udziału chłopów w powstaniu.

.....

.....

.....

Zadanie 29. *(4 pkt)*

Na podstawie rysunku oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Źródło: *Kronika powstań polskich 1794–1944*, Warszawa 1994, s. 324.

A. Podaj rok i nazwę dokumentu, do którego odnosi się rysunek.

rok .....

nazwa dokumentu .....

B. Wyjaśnij przesłanie rysunku, uwzględniając jego elementy graficzne.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 30. *(2 pkt)*

Na podstawie tekstu oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

A cóż dopiero, kiedy przyszły wybory do sejmu lub do Rady Państwa, gdy rogi ulic pokrywały się kilka razy dziennie coraz to nowymi afiszami. Cóż za uciecha dla dzieciaków te afiszowe polemiki. Z jednej strony padały słowa: „tromtadracja*, warchoły" – z drugiej: „serwilizm*, trójlojaliści". To stańczycy walczyli o mandaty z demokratami. Z reguły stańczycy zwyciężali.

tromtadracja – nadmierne używanie frazesów
serwilizm – służalstwo

Źródło: *Wiek XIX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych [...]*, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa 1998, s. 396

A. Podaj nazwę zaboru, o którym mówi tekst.

.....

B. Podaj jeden argument potwierdzający, że tekst dotyczy drugiej połowy XIX wieku.

.....

.....

Zadanie 31. *(2 pkt)*

Na podstawie danych statystycznych oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Ludność świata (w milionach)

	Rok 1850	**Rok 1900**
Europa	274	423
Azja	741	915
Ameryka Północna	26	81
Ameryka Południowa	33	63
Afryka	95	120
Australia i Oceania	2	6

Na podstawie: J. Pajewski, *Historia powszechna 1871–1918*, Warszawa 1971, s. 8.

A. Wskaż dwa kontynenty, na których procentowy wzrost liczby ludności w latach 1850–1900 był największy.

.....

B. Wyjaśnij główną przyczynę tego zjawiska.

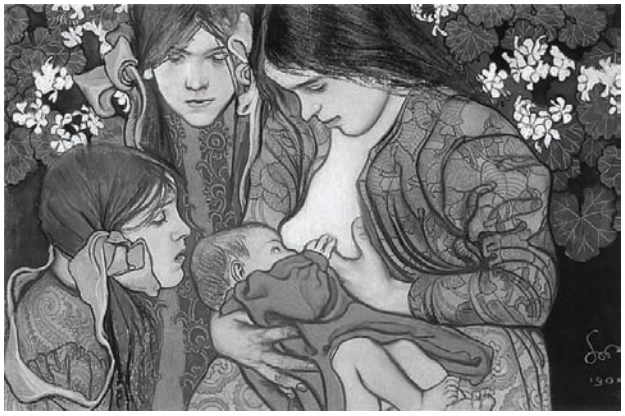
.....

.....

Zadanie 32. *(2 pkt)*

Przyporządkuj przedstawionym obrazom kierunki w malarstwie. Odpowiedzi wybierz spośród podanych i wpisz pod ilustracjami.

kubizm, secesja, socrealizm, surrealizm

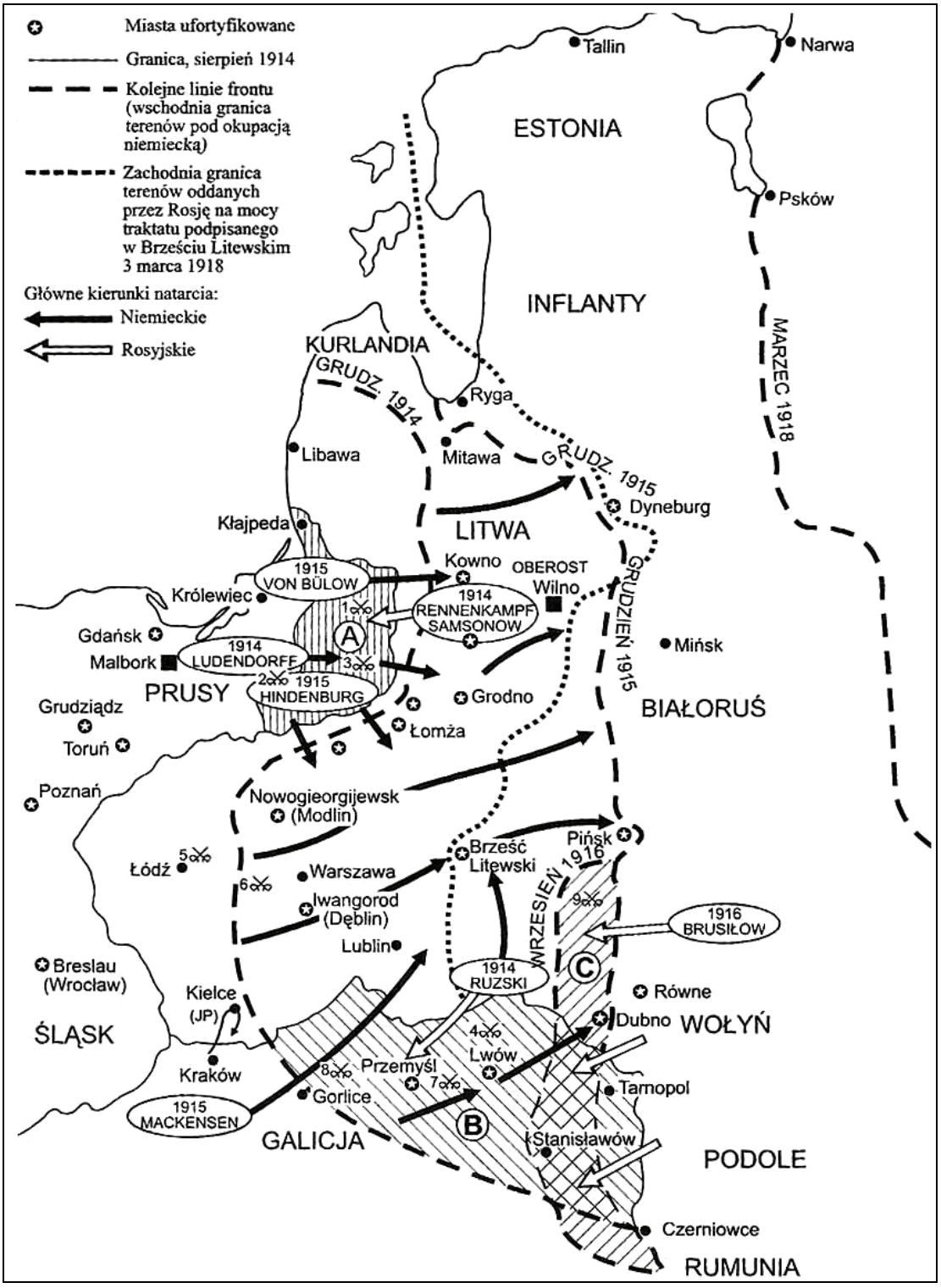
A. ..... **B.** .....

Źródło: M. Porębski, *Dzieje sztuki w zarysie. Wiek XIX i XX,* t. 3, Warszawa 1988, s. 208–209; S. Kozakowska, *Malarze […]*, Kraków 1995, s. 190–191.

Zadanie 33. *(1 pkt)*

Zaproponuj tytuł mapy, zgodny z jej treścią.

Uwaga: Tytuł powinien zawierać określenie tematu, czasu i przestrzeni (np. *Działania zbrojne na Dalekim Wschodzie w okresie II wojny światowej*).

Źródło: N. Davies, *Boże igrzysko. Historia Polski,* Kraków 2005, s. 847.

Tytuł mapy: .....

.....

Zadanie 34. *(2 pkt)*

Na podstawie tekstu wykonaj polecenia.

Wilanów, 14 maja [...]

Do p. Marszałka Sejmu Macieja Rataja.

Wobec wytworzenia sytuacji uniemożliwiającej mi sprawowanie urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej, zgodnie ze złożoną przeze mnie przysięgą, zrzekam się tego urzędu i zgodnie z art. 40 konstytucji przekazuję P. Marszałkowi Sejmu uprawnienia Prezydenta Rzeczypospolitej. Jednocześnie załączam prośbę o dymisję dotychczasowego rządu.

Źródło: A. Garlicki, *Z Sulejówka do Belwederu*, Warszawa 1990, s. 44.

A. Podaj nazwisko autora tego pisma.

.....

B. Podaj przyczynę złożenia dymisji przez autora tego pisma.

.....

Zadanie 35. *(4 pkt)*

Przyporządkuj konstytucjom II Rzeczypospolitej odpowiadające im zapisy. Wpisz do właściwej kolumny tabeli numery, którymi je oznaczono.

1. Na czele Państwa stoi Prezydent Rzeczypospolitej. [...] Na Nim spoczywa odpowiedzialność wobec Boga i historii za losy Państwa.
2. Prezydent Rzeczypospolitej sprawuje władzę wykonawczą przez odpowiedzialnych przed Sejmem ministrów i podległych im urzędników.
3. Każdy akt rządowy Prezydenta Rzeczypospolitej wymaga dla swej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów i właściwego ministra [...].
4. Organami Państwa, pozostającymi pod zwierzchnictwem Prezydenta Rzeczypospolitej, są: Rząd, Sejm, Senat, Siły Zbrojne, Sądy, Kontrola Państwowa.

Źródło: M. Sczaniecki, *Wybór źródeł do historii państwa i prawa w dobie nowożytnej*, Warszawa 2001, s. 65, 80.

Konstytucja marcowa	Konstytucja kwietniowa

Zadanie 36. *(3 pkt)*

Na podstawie fragmentów wiersza *Marsz Sybiraków* oraz własnej wiedzy wykonaj polecenie.

[...]
Wydłużyli drogę carscy kaci,
Przez Syberię wiódł najkrótszy szlak
I w kajdanach szli Konfederaci
Mogiłami znacząc polski trakt ...

Z Insurekcji Kościuszkowskiej, z powstań dwóch,
Szkół, barykad Warszawy i Łodzi;
Konradowski unosił się duch
I nam w marszu do Polski przewodził.

A myśmy szli i szli – dziesiątkowani!
Przez tajgę, stepy – plątaniną dróg!
A myśmy szli i szli – niepokonani!
Aż „Cud nad Wisłą" darował nam Bóg!
[...]

Bo od września, od siedemnastego
Dłuższą drogą znów szedł każdy z nas:
Przez lód spod bieguna północnego,
Przez Łubiankę, przez Katyński Las!
[...]

Źródło: M. Jonkajtys, *Marsz Sybiraków* [w]: *Analiza tekstów źródłowych z historii*, Kraków 2001, s. 117.

Podaj trzy wydarzenia z <u>XX wieku</u>, o których mowa w wierszu.

- .....
- .....
- .....

Zadanie 37. *(2 pkt)*

Na podstawie rysunku zamieszczonego w polskim czasopiśmie satyrycznym wiosną 1939 roku oraz własnej wiedzy rozstrzygnij, które zdania są prawdziwe. Wpisz obok tych zdań słowo *prawda*.

Pająk-krzyżak: Same muszki i komary. A ja liczyłem na … orła

Źródło: W. Wrzesiński, *Sąsiad. Czy wróg? [...]*, Wrocław 1992, s. 676.

1.	Pająk-krzyżak to symboliczne przedstawienie republiki weimarskiej.	
2.	Jedną z „ofiar" pająka-krzyżaka jest port litewski nad Bałtykiem.	
3.	Wszystkie wymienione na rysunku państwa straciły suwerenność w 1939 r.	
4.	Następnym państwem, które padnie ofiarą agresji będzie Polska.	

Zadanie 38. *(2 pkt)*

Spośród wymienionych wydarzeń z historii XX w. wybierz chronologicznie pierwsze i oznacz je literą A oraz chronologicznie ostatnie i oznacz je literą B.

Obronna Westerplatte	
Bitwa o Monte Cassino	
Bitwa o Narwik	
Powstanie w getcie warszawskim	
Bitwa pod Lenino	

Zadanie 39. *(2 pkt)*

Na podstawie tabeli oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Ludność według głównego źródła utrzymania (dane na podstawie spisów powszechnych)

Wyszczególnienie	**1950**	**1960**	**1970**	**1978**	**1988**
	w tysiącach				
Ludność utrzymująca się z pracy:	23 618	27 539	29 262	29 875	29 832
poza rolnictwem	12 021	16 258	19 530	21 670	23 119
w rolnictwie	11 597	11 281	9 732	8 205	6 713

Na podstawie: *Historia Polski w liczbach,* tom I, Warszawa 2003, s. 410.

A. Określ tendencję zmian w strukturze zatrudnienia, które dokonały się w Polsce w latach 1950–1988.

.....

B. Podaj przyczynę tych zmian.

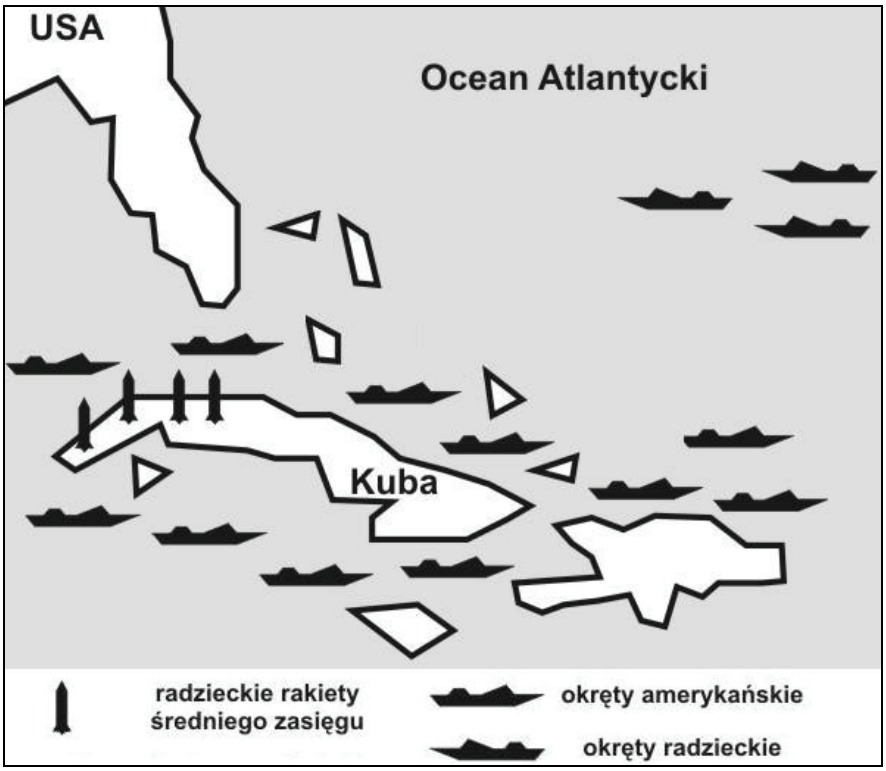
.....

.....

.....

Zadanie 40. *(4 pkt)*

Na podstawie mapy oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Na podstawie: P. Shuter, T. Lewis, *Skills In History. Book 3. The Twentieth Century*, London 1988, s. 93.

A. Podaj nazwę konfliktu przedstawionego na mapie.

.....

B. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

Przywódcą ZSRR w czasie trwania tego konfliktu był

1. Józef Stalin.
2. Nikita Chruszczow.
3. Leonid Breżniew.
4. Jurij Andropow.

C. Podkreśl poprawne zakończenie zdania.

Przywódcą USA w czasie trwania tego konfliktu był

1. Franklin D. Roosevelt.
2. Harry S. Truman.
3. John F. Kennedy.
4. Ronald Reagan.

D. Podaj przyczynę tego konfliktu.

.....

.....

BRUDNOPIS

PESEL

MHI-P1_1P-113

Miejsce na naklejkę
z nr PESEL

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

WYPEŁNIA EGZAMINATOR

Suma punktów														
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100				
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐				

KOD EGZAMINATORA

KOD ZDAJĄCEGO

Czytelny podpis egzaminatora